

találja az érelneszesedés régóta keresett gyógyszerét. A Namasz Rumba oázisban a sziklafalakba vésvé óriási alakú írásjelek tömegét találja, amelyeket azonban senki sem tud megfejteni. Valamely, az egyiptominál is régibb kultúra maradványai lehetnek...

Fölfedezéseinek leírását érdekes útikalandokkal színesíti, amelyek a nagyközönség számára is vonzóvá teszik könyvét. De útja, bármily tanulságos volt is, nem hozza meg a kívánt eredményt: a vasútvonalat mégis a Nagy Karavánút mentén kell lefektetni. S bár ezt belátható időn belül meg akarják kezdeni, Afrika északnyugati részének gazdag talajkincsei még sokáig maradnak hozzáférhetetlenek az európai kereskedés számára.

A szép kiállítású kötethez A. Aschenborn rajzolt utólag illusztrációkat. Ezek helyett azonban néhány helyszíni fénykép is sokkal többet mondott volna. A fordítás magyarsága ellen is számos kifogást emelhetnénk.

(i—gy.)

Uj regényírók. Három kötet regény eddig ismeretlen szerzőktől. A kiadó vagy maga a szerző, vagy az ujság, amelynél a szerző dolgozik. A kezdő írók küzködését jelzik ezek a külső tények. Érdeemes volt-e küzködniök, nem tévedt-e zsákutcába e szerzők ambíciója, nem használhatnák-e jobban erejüket más téren? Keressünk feleletet ezekre a kérdésekre, állandóan a szemünk előtt tartva, hogy nem nagy dicsőség kezdő írókat lebírálni.

Pálffy József Katonadolog című műve háborús regény. Az olvasó nem tud szabadulni attól a gondolattól, hogy elrontott Zilahy-regényt tart a kezében. Meseszövése erőltetett, a szereplők vékonyan jellemzettek és minden ok nélkül változtatják nézeteiket. Annyira megvalósítja a realista «impassibilité»-t, a szerző érzéketlenségét a regényalakokkal szemben, hogy ma-

guk a regényalakok is érzéketlennek látszanak saját sorsukkal szemben.

Órsy Atilla Egy marék föld című regényéből egy Courts Mahlerba oltott Szabó Dezsőt ismerünk meg. A szereplők eszeveszetten házasodnak, szemükben az ember számára elérhető legnagyobb boldogság a meleg, családi otthon. Ebben van is igazság és a gyengébb nem valószínűleg szívesen olvasná regényét, ha logikusabban és kevésbé komplikáltan szőné meséjét és indokoltabban hullatná el Szabó Dezső-i fortissimóit. Sokat el-mélkednek és érzelgnek alakjai, keveset beszélnek és tesznek. Inkább a szerző szeret beszélni, irigyli alakjaitól a helyet. Ha a szerző önzetlenebbül viselkedik és fegyelmezi magát, lehet még olvasott regényíró.

Buday Géza Ábel-jében kiforrott író mutatkozik be, akinek nincsenek nagy törekvései, csak mulattatni akar. A «régii, jó világot» eleveníti fel, tréfákat mesél el, kicsit könnyelmű, de alapjában véve derék fiúkat szerepeltet, akik a kellő pillanatban megkomolyodnak. A legjártabb úton halad, Jókai-Mikszáth-Herczeg Ferenc levegőjét hozza magával, talán azért tűnik fel olyan kiforrottnak. Emberlátása nem olyan mély, mint mestereié, de elbeszélésében határozottan van fűrgesség, elevenség. A kezdő írók szokásos bűnébe ő is beleesik: sokat markol tárgyban is, szóban is. Ha kitartóan ostromolja a kiadók kemény szívét, szórakoztató irodalmunk egyik elismert munkása lehet. *Fábián István.*

Thury Zsuzsa: A Szentpétery-gyerekek. Regény. (Az Erdélyi Szépmíves Céh, Kolozsvár, kiadása.) Tehetséges író jó munkája ez a regény, amelyről általánosságban csak dicsérettel lehet szólni. Thury Zoltánnak, a korán és tegyük hozzá: méltatlanul elfelejtett, igazán kiváló novellistának a lánya írta. Bizonyos motívumokból arra kell következtetnünk,

hogy a regényben a saját családjának a történetét dolgozta fel, tehát azt a témát, amelyből a legtöbb nő-író sikerrel szokott levizsgázni. Igaz, sokuknál ez a regény bölcsője és egyszerűsége is minden alkotóképességnek és többet, különben aztán egész életükben nem tudnak produkálni. De Thury Zsuzsa indulásánál semmi okunk sincs ezt fölteni.

A regény a festő Szentpétery betegkedésével kezdődik. A nagytehetségű embert a tüdővész hamarosan a föld alá költözteti és Szentpétery né magára marad a négy gyerekkel. Kitanulja Bécsben a szabászatot, varrőiskolát nyit, komoly akarattal lát munkához és fölneveli gyermekeit.

Valamennyiük közül az anya portréja a legszebb. De pontos megfigyelésekre vall a négy Szentpétery-gyerek egymástól különböző karakterének rajza is: a legkitűnőbbben ellesett valóság látszatával hatnak az olvasóra. Sok melegséggel és finomsággal szövődnek ezek a megfigyelések egységessé és ha nem volna bántó, azt mondanók: rutinnal. De ebben az esetben egy öröklött képesség megnyilatkozásáról van szó.

Thury Zsuzsa kitűnően tud elbeszélni. Alakjait azonban kívülről mutatja meg; csak egy-egy mondat, ideges gesztus világít lelkükbe. De első megjelenésüktől utolsó szavukig elevenek és érdekesek. Hangja közvetlen és le tudja bilincselni az olvasót. Motivumai sok szint és elevenséget hoznak a történésbe és még a konstrukció ellen se tudnánk komolyabb kifogást felhozni. Az első oldalaktól kezdve érezzük, hogy jó könyv van a kezünkben, növekvő figyelemmel követjük az elbeszélés szálait, de amikor letettük a könyvet, mégis az az érzésünk, hogy nem egészen azt kaptuk meg, amit vártunk. Pedig ha jól meggondoljuk a dolgot, csak azzal maradt adósunk, amivel jobbara minden első regény adósunk marad: a

regény alakjainak viszonyával a világhoz. Jól látjuk őket, tudjuk, hogy problémáik, harcaik vannak önmagukkal és a világgal, de arról a lelkek mélyén forrongó életről, amely az elbeszélést valóban regénnyé avatja és szinte teremtő erővel mozgatja a szereplők gondolatait és cselekedeteit, nem igen kapunk, csak izelítőt.

De ez, mint említettük, Thury Zsuzsának első regénye. És azok a jó írói tulajdonságok, amelyek ezt a könyvét pompás és élvezetes olvasmánnyá teszik, kétségtelen bizonyítékai annak, hogy későbbi írásaiban mind több és mélyebb értéket fog fölszínre hozni.

m—i.

Dr. Csergő Károly: Az Alföld problémái. Tanulmány az alföldi agrár- és munkásviszonyok javításáról és ezzel kapcsolatban a Duna-Tisza csatornáról. Szentés. 1931.

A szerző Csongrád vármegye alispánja. Ha tehát valaki úgy, éppen ő hivatott arra, hogy erről a kérdéstről elmélkedjék. Innen látott napvilágot pár évtizeddel ezelőtt Vadnay Andor híres tanulmánya is: «A Tiszamellékről.» Vadnay jós lelke előre látta a mai állapotokat, pedig akkor még nem volt mögöttünk a világháború. S fényes bizonyítéka a magyar élniakarásnak, amikor akad egy túlon-túl lefoglalt, hivatalos munkákkal agyonterhelt alispán, aki tollat vesz a kezébe a magyar föld, a magyar nép sorsának javítása érdekében.

A könyv komoly szakmunka. Szerzője végigtanulmányozta az Alföld földtörténeti és embertörténeti múltját, ismeri a talajviszonyokat, s ismeri a földön élő embereket is. Meglátja a hibákat, hiszen mint közigazgatási ember elégszer bejárta a városokat, községeket, tanyákat. Látta a kanyargó Tiszát, a régi és új ártereket, a haszontalan posványokat, az Alföld szépségfoltjait, a szikéseket, látta a dolgozó, küzködő magyar embereket